Saunassa on synnytty ja kuoltu – nyt siellä tehdään myös etätöitä

13.5.2020

Kodit ovat muuntuneet koronan aikana monitoimitiloiksi. Kodeista käsin on tehty töitä, käyty koulua, harrastettu tai vain muuten kulutettu aikaa. Kodeista on tullut koronan myötä paljon muutakin kuin vain paikka, jossa on vietetty aikaa ydinperheen kanssa tai nukuttu. Kodista käsin pyöritetään elämän palikoita.

Koronan myötä kekseliäisyys kukoistaa. Jotkut ovat perustaneet etätoimistonsa olohuoneeseen, toiset makuuhuoneeseen. Taustamelun vuoksi on haettu rauhallisia tiloja: Joskus hiljaisin huone on ollut sauna. Sinne lapset eivät tule leikkimään tai häiritsemään etäpalavereita. Lisäksi sauna on usein suihku- ja WC-tilojen takana ja varustettu erillisellä ovella. Sauna on usein asunnon hiljaisimpia kolkkia. Tästä saisikin hyvän meemin: Saunassa on aiemmin synnytty ja kuoltu, mutta nyt siellä tehdään etätöitä.

Saunan käyttö etätyötilana avaa mielenkiintoisia näköaloja. Sauna on itse asiassa hyvä esimerkki paikasta, jonka olemassaolon voisi ylipäätään kyseenalaistaa: Onko saunaan varattu tila järkevässä käytössä? Mikä on saunan käyttöaste? Joka tapauksessa saunalla on mittaamattoman suuri henkinen arvo. Sauna on suomalaisillepyhä paikka, jolle ei määritellä hintaa. Yhteiskunnassamme on kuitenkin paljon sellaisia tiloja, joiden käyttöastetta voisi nostaa järkevästi.

Julkisen sektorin säästöjä voitaisiin hakea vähällä käytöllä olevista julkisista tiloista, kun koronan vaatima talouden tasapainottaminen alkaa. Etätyö on auttanut meitä ymmärtämään, milloin tarvitsemme fyysistä tilaa ja milloin emme. Avainsana onkin tilojen monikäyttö ja turhien kulujen karsiminen.

Tilojen monikäyttö on kiertotaloutta

Tilojen monikäytöllä on monta perustelua. Esimerkiksi virastotalot, koulurakennukset tai kirjastot ovat käytössä yleensä vain osan päivää, vaikka niiden käytöstä muodostuu kustannuksia myös yöllä. Monissa tapauksissa kiinteistöt ovat käytössä vain 8 h tuntia vuorokaudessa. Maksamme esimerkiksi monien tilojen lämmityksestä koko vuorokauden ajalta, vaikka käyttöaste olisi hieman yli 30 %! Säästömahdollisuus on huomattava.

Tilojen monikäyttö voidaan lukea osaksi kiertotalouden liiketoimintamalleja. Kiertotalouden liiketoimintamalleja on viisi:

1. Tuote-elinkaaren pidentäminen
2. Tuote palveluna
3. Jakamisalustat
4. Uusiutuvuus
5. Resurssitehokkuus & kierrätys

Tilojen monikäyttö voi kuulua näistä ainakin kahteen: Resurssitehokkuus & kierrätys ja Jakamisalustat. Tilojen monikäyttö voidaan lukea Jakamisalustoihin sillä verukkeella, että niissä tapahtuva työ tehdään digitaalisilla

ratkaisuilla. Digitaalisuus venyttää paikan ja ajan määreitä. Samalla voidaan mahdollistaa tilojen monipuolinen hyödyntäminen ja resurssitehokkuus.

Etätyöstä on kertynyt koronan aikana positiivisia kokemuksia. Monien virastojen tai korkeakoulujen toiminta on jatkunut yllättävän hyvin koronasta huolimatta. Olemme saaneet huomata, että palvelu ei ole ollut sidoksissa fyysiseen tilaan.

Muutosta etätyöhön ei tarvitse tehdä radikaalein keinoin tai laittaa julkisia tiloja maan tasalle. Etätyötä voidaan tukea asteittain. Voimme älykkäällä suunnittelulla vähentää tilantarvetta ja tukea etätyötä. Ja ennen kaikkea vähentää julkisia menoja, jotta koronan kustannukset voidaan maksaa. Tarvitsemmeko vajaasti käytettyjä tiloja, kun asioita voidaan tehostaa ja hyödyntää digitaalisia työympäristöjä – vaikka saunasta käsin?

Kari Laasasenaho
SeAMK Ruoka